

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Remissvar

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

Ert datum
2019-02-13

Er referens
Ju2019/00404/L4

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2019:7 Sommarens skogsbränder – skogsbrandsutredningen 2018

MSB lämnar härmed sitt svar på remissen av betänkandet från skogsbrandsutredningen 2018. MSB instämmer i all väsentlighet i utredningens bedömningar, slutsatser och rekommendationer.

Nedan redogörs för MSB:s synpunkter angående vissa delar i utredningens betänkande. MSB lyfter även ett förslag om tydliggörande av kommunernas möjlighet att träffa avtal med staten i vissa fall. I bilaga återfinns mer detaljerade synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Dan Eliasson beslutat. Sandra Danielsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Cecilia Looström, avdelningschefen Anneli Bergholm Söder och enhetschefen Henrik Larsson deltagit.

Dan Eliasson

Sandra Danielsson

Datum
2019-05-07

Diariennr
2019-02013

Övergripande synpunkter

MSB instämmer i all väsentlighet i utredningens slutsatser och rekommendationer och kvarstår i sina bedömningar och synpunkter enligt tidigare lämnat remissvar angående räddningstjänstutredningens rapport¹.

MSB fortsätter arbetet inför sommaren med att utveckla sin förmåga och stödja aktörernas utveckling av sin förmåga. MSB utvecklar bl.a. sina materiella och personella förstärkningsresurser, stödet till aktörerna genom t.ex. utbildning samt förmåga till brandbekämpning från luften i enlighet med rapporteringen av regeringsuppdraget om förstärkt kapacitet (Ju2018/03972/SSK).

MSB genomför även utbildningar vid sju tillfällen under våren för ökad förmåga till skogsbrandsbekämpning i samverkan med räddningstjänstorganisationerna och Försvarmakten. Det görs en informationssatsning riktad till räddningstjänstorganisationerna angående hanteringen av Rakel, likväl som information till aktörerna om förmåge- och kapacitetshöjningen som MSB gör inför sommaren. MSB har även tagit fram en vägledning om skogsbrandsbekämpning samt fastslår under maj månad en vägledning för hantering av eldningsförbud.

Utredningen påtalar behovet av en ökad enhetlighet för att underlätta samverkan mellan räddningstjänstorganisationer men även mellan dem och andra aktörer. MSB arbetar med utveckling och implementering av aktörs-gemensamma grunder för hantering av samhällsstörningar. MSB arbetar även med att utveckla ett enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst som kommer bidra till effektivare användning av samhällets resurser. Ett av målen är att det ska vara interoperabelt med samverkande aktörer.

MSB föreslogs i räddningstjänstutredningen få ett uppdrag från regeringen att se över utbildningssystemet för ledningspersonal, t.ex. räddningschef, räddningsledare och annan ledningspersonal. Förslaget lyfts även i betänkandet från skogsbrandsutredningen 2018. MSB har påbörjat översynen av befintliga ledningsutbildningar men ser gärna att det kompletteras med ett uppdrag att undersöka förutsättningarna och formerna för en ev. räddningschefsutbildning i enlighet med räddningstjänstutredningens förslag.

Utredningen har haft uppdraget att utvärdera de operativa räddningsinsatserna i somras. Vi vill understryka att det är viktigt att se räddningsinsatserna som en del av samhällets krisberedskap och att utredningen hade blivit mer heltäckande, om även andra perspektiv inom krisberedskap hade inkluderats, såsom t.ex. kommuners uppgifter enligt lagen om extraordinära händelser och myndigheter uppgifter enligt krisberedskapsförordningen. Nu behandlas kopplingarna till exempelvis det geografiska områdesansvaret på olika samhällsnivåer enbart översiktligt.

¹ Ref. Ju2018/03485/L4

Datum
2019-05-07

Diarienum
2019-02013

MSB ser även fortsättningsvis EU-resurserna och EU-samarbetet som en viktig del av den nationella förmågan, men saknar bedömningar, slutsatser och rekommendationer om deltagandet i EU-mekanismen och MSB:s roll i detta sammanhang.

I utredningen återges hur de olika aktörerna uppfattade händelseförloppet, sina egna och andras insatser. Den samlade analysen och de rekommendationer som lämnas till aktörerna i slutsatserna, hade ökat i kvalitet om utredningen hade undersökt de olika aktörernas uppfattningar närmare, ställt olika uppfattningar mot varandra och ställt frågor utifrån givna bedömningskriterier samt granskat beslut, loggböcker mm. I det som återges av de olika aktörernas uppfattningar av händelseförloppet finns också en del situationer eller förhållanden som MSB har uppfattat på annorlunda sätt.

MSB noterar att utredningen i vissa skrivningar anser att MSB gick förbi sitt mandat i somras när det gällde att mäkla resurser vid räddningsinsatserna med tanke på det regionala geografiska områdesansvaret. MSB menar dock att situationen krävde en effektiv samordning av resurser på nationell nivå. Att verka för samordning på nationell nivå är MSB:s uppdrag. MSB informerade länsstyrelserna om de kontakter MSB hade med kommunala räddningstjänstorganisationerna och formeringen i s.k. noder, men kan konstatera att kommunikationen hade kunnat vara mer omfattande och tydlig.

MSB vill understryka vikten av att samtliga berörda aktörer agerar tillsammans för att skapa aktörsgemensam inriktning och en effektiv samordning utifrån sina ordinarie ansvar. MSB har avsikten att tillsammans med dessa aktörer vidareutveckla formerna för en effektiv hantering utifrån de av utredningen föreslagna mandaten, inte minst tillsammans med länsstyrelserna utifrån deras regionala geografiska områdesansvar, vilket är betydelsefullt i hantering.

Det finns anledning att fundera över och noga överväga roller och ansvar, vilket även görs i ett bredare perspektiv inom ramen för utredningen "Ansvar, ledning och samordning inom civilt försvar" (dir. 2018:79). Det kommer sannolikt att komma tillfällen där det behövs en nationell inriktning för och samordning av samhällets resurser vid komplexa händelser och höjd beredskap, likväl som vid olyckor. I det följande lämnar MSB synpunkter på vissa delar i betänkandet samt lyfter ett förslag om tillägg i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Mer detaljerade synpunkter återfinns i bilaga.

Självrisk

Utredningen föreslår en möjlighet att sänka självrisken till ett lägre belopp för kommunerna vid räddningsinsatser om särskilda skäl föreligger.

MSB syn: MSB är positiv till att det kan ske en sänkning av denna självrisk. Det kan dock finnas problem med den föreslagna modellen för självriskreducering. Det kan vara svårt att fatta beslut om självriskreducering eftersom det kan

Datum
2019-05-07

Diarienum
2019-02013

komma att finnas oklarheter i när det är motiverat att ta ett sådant beslut och bli en stark press att ta beslutet samtidigt som de finansiella konsekvenserna måste beredas (om det inte redan finns en tillräckligt rymlig budgetram, något som inte finns idag; däremot en budgetpost på ca 21 Mkr/år).

Ett annat problem med en behovsprövad sänkning av självriskan är att det blir oförutsägbart för kommunerna hur de ska planera sin insatsverksamhet. En sänkning av självriskan syftar bl.a. till att skapa incitament för kommunerna att vara mer proaktiva i sitt arbete med att bekämpa potentiellt stora skogsbränder. Om det är osäkert för kommunerna vilka ekonomiska konsekvenser deras strategier för skogsbrandsbekämpningen kan få är risken stor att de håller fast vid normala strategier, dvs. inte tillräckligt väl och tillräckligt tidigt planerar för proaktivitet.

En annan nackdel med självriskmodellen uppstår i kombinationen med att staten utökar sina helikopterresurser. I och med den ökade tillgången till helikoptrar kommer kommunerna under normala skogsbrandsförhållanden att kunna begära och få mycket tidig hjälp från staten. Denna hjälp medför ingen kostnad för kommunen, dvs. det kan ses som att självriskan är 0 kr. När skogsbrandsbelastningen ökar och staten behöver prioritera helikoptrar kommer kommunen att i ökad utsträckning själva hänvisas till att köpa helikoptertjänster. Detta kommer då att medföra att kostnaderna täcks först när självriskan överskrids, dvs. vid högre brandrisk och brandförekomst "återkommer" självriskan för kommunens användning av helikoptrar när det egentligen borde vara tvärt om, dvs. en linjär minskning av "självrisktröskeln" i proportion till brandrisk och brandförekomst.

Av dessa skäl bör även andra självriskmodeller övervägas, t.ex. att generellt sett sänka självriskan för kostnader hänförliga till helikoptrar för att undvika att självriskan i realiteten kommer att variera. MSB anser att det valda systemet behöver vara förutsägbart och tydligt för kommunerna. Ev. skulle ett sätt kunna vara att undersöka vad det skulle innebära att göra en generell sänkning från nuvarande 2 promille till 1 promille.

Om regeringen beslutar att gå vidare med förslaget kan tillägget i lagtexten med fördel kompletteras så att det framgår att det är regeringen som beslutande. Det framgår av utredningens författningskommentar men inte explicit i författningstexten.

Samordning av kommunerna

Utredningen föreslår ett tillägg i MSB:s instruktion angående att MSB ska samordna kommunernas verksamheter när det gäller skydd mot olyckor, stödja kommunerna med råd och information samt utföra tillsyn.

MSB syn: MSB är positiva till detta förtydligande. Förslaget till skrivning kan dock ev. uppfattas som att MSB skulle ha ett generellt mandat att samordna

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

t.ex. kommunernas räddningsinsatser, planering etc. Om ett sådant mandat ska få verkan i relation till kommunerna bör det sannolikt ges i LSO. MSB förmodar dock att förslaget till instruktionsändring endast avser att inrikta MSB:s arbete och inte styra kommunernas verksamhet, och föreslår därför att skrivningen i **1 § 2p** i stället börjar;

*"**verka för att** kommunernas verksamheter samordnas när det gäller området skydd mot olyckor..."*

Möjlighet för kommun att träffa avtal med staten

Utredningen rekommenderar att MSB nationellt ska se över och tillgodose tillgången på personal för en förstärkningsresurs med räddningsledarberöriga personer och annan ledningspersonal som är utbildade och övade i skogsbrandsbekämpning, samt koordinera dem vid omfattande skogsbränder. MSB utvecklar förstärkningsresursen Stöd till samverkan och ledning (FSOL) med räddningstjänstkompetens. Utvecklingen har skett i samarbete med ett antal räddningstjänster. Det skulle vara önskvärt om det tydliggjordes att kommuner får avtal med staten om att de ska tillhandahålla olika typer av tjänster, t.ex. förstärkningsresurser, som ett komplement till LSO:s regler om stöd mellan kommunerna. Staten kan t.ex. behöva förstärkningsresurserna för att förmedla till andra kommuner eller för att förstärka den egna förmågan för att hanteringen. MSB föreslår att LSO som ett komplement till kommunallagen ger kommunen en möjlighet att avtala om vissa tjänster på området. En sådan bestämmelse skulle kunna ha följande lydelse:

3 kap X§ En kommun får avtala med en statlig myndighet om att kommunen ska tillhandahålla tjänster och andra resurser till den statliga myndigheten om det behövs för att tillgodose behov inom samhällets räddningstjänst.

Alternativt kan en sådan bestämmelse skrivas in i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Bilaga. Detaljerade synpunkter

Generella synpunkter

På flera ställen används begreppet eftersläckning som inte är lagligt reglerat eller definierat. Det som anges i 3 kap 9§ LSO under rubriken "Efterföljande åtgärder" är att räddningsledaren ska underrätta ägare eller nyttjanderättshavare om behovet av bevakning, restvärdesskydd, sanering och återställning. Lämpligen kan utredningen snarare använda sig av termen efterföljande åtgärder, alternativt lägga till en referens till nämnda lagrum.

Vidare visar också samma paragraf att det inte sker något "överlämnande av ansvar" från räddningstjänstorganisationen och dess räddningsledare till ägare eller nyttjanderättshavare. Kommunen har enbart ansvar för räddningsinsatsens genomförande. Skrivningen "överlämning av ansvar" återfinns på ett antal ställen i rapporten.

Begreppet "övning" används på flera ställen i utredningen i antingen bemärkelsen "träning", dvs. praktiskt upprepande av teoretiska utbildningsmoment i syfte att höja kompetensen hos en enskild individ, alternativt i bemärkelsen övningar hos lokala aktörer. Ingen av dessa typer av övningar har MSB i sitt befintliga uppdrag att styra eller inrikta. Det ges t.ex. exempel i sammanfattningen om att "Utbildning och övning i skogbrandssläckning är eftersatt." samt att "Utbildning och övning i skogsbrandsläckning måste ges större utrymme, både hos räddningstjänsterna och i MSB:s utbildningar." Här kan ett förtydligande vara viktigt i och med att MSB har möjlighet att ge större utrymme till skogsbrandsläckning inom relevanta utbildningar men att myndigheten inte har något uppdrag att anordna eller erbjuda övningar på lokal nivå och därmed inte kan ge större utrymme åt sådan övningsverksamhet.

På ett flertal ställen i rapporten anges att MSB skapade en framgångsrik taktisk reserv. Det kan noteras att det var fler än en, vilket också anges på något ställe. Vid ett tillfälle planerades tre reserver men sedan kom två att användas (Örebro och Växjö) kontinuerligt för att säkerställa snabba och effektfulla ingripanden.

Utredningen menar på ett flertal ställen att kommunernas handlingsprogram behöver likriktas och bli mer konkreta utifrån lokal riskbild. MSB instämmer i detta. Dock lyfts det på sina ställen fram som att det kommer att öka förmågan till skogsbrandsbekämpning. Att utveckla kommunens planering för specifika olyckstyper som exempelvis skogsbränder uppnås snarare genom en förbättrad insatsplanering än av utvecklade kommunala styrdokument. Handlingsprogrammen som är kommunens styrdokument för verksamheten skydd mot olyckor ligger på en högre abstraktionsnivå än vad som krävs för en adekvat planering för skogsbränder.

I handlingsprogrammet bör kommunen i sin riskanalys lyfta en ev. förhöjd risk för omfattande skogsbränder. Därutöver bör handlingsprogrammet beskriva

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

dimensioneringen med sikte på den förhöjda skogsbrandrisken, exempelvis att det finns skogsbrandvärn eller vissa materiella resurser som egna skogsbrandsdepåer. I övrigt är det lämpligare att det i handlingsprogrammet lyfts fram en generell beredskap för mer omfattande räddningsinsatser som ledningsnivåer, samverkan, förstärkning av resurser etc.

1 Författningsförslag

I LSO 6 kap 7a§ framgår inte att avsikten är att även statliga myndigheter ska samarbeta och tillgängliggöra resurser, såsom t.ex. anges i kap. 21.2 (överst på sidan 299). MSB anser att det bör övervägas att detta tydliggörs i författningstexten genom att införa ”och statliga myndigheter” på lämpligt ställe.

I förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO) 6 kap 3§ kan det med fördel förtydligas att inriktningen och prioriteringen gäller vid *användningen* av tillgängliga resurser.

5 Samhällets förmåga att stå emot samhällsstörningar

5.3. Kommunernas roll vid en samhällsstörning. Rubriken i kapitlet ”Samhällets förmåga att stå emot samhällsstörningar” speglas inte i avsnitt 5.3 om kommunernas roll vid en samhällsstörning. Kommunerna har ett bredare ansvar för att stå emot samhällsstörningar enligt LEH. I avsnittet om länsstyrelsernas roll vid en samhällsstörning (5.4) tas arbetet med förebyggande och förberedande insatser upp. Avsnitt 5.3 bör kompletteras med motsvarande uppgifter utifrån ansvar enligt LEH.

5.6. Frivilliga försvarsorganisationer. Här anges att ”MSB har även tagit fram en fältguide för frivilliga försvarsorganisationer”, med fotnot till broschyren *Frivilliga försvarsorganisationer – förstärkning för myndigheter och kommuner*. Fältguiden vänder sig till myndigheter. Som texten är skriven kan det uppfattas att den vänder sig till de frivilliga försvarsorganisationerna.

Det kan även uppfattas som att fotnoten gäller fältguiden, men den anger en informationsbroschyr om frivilliga försvarsorganisationer. Ev. skulle en mer rättvisande beskrivning vara att MSB ger stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna och deras samverkan med aktörerna, samt att ett exempel är vägledningen ”Fältguide för myndigheters samverkan med frivilliga och frivilligorganisationer under en kris” (MSB956).

6 Kommunal räddningstjänst

Det är positivt att kapitlet redogör för relevanta lagar så som LEH, men i efterkommande kapitel saknas en problematisering och analys av den parallella användningen av LSO och LEH i samband med en händelse.

6.2 Kommunernas ansvar. Eftersom avsnittet endast avser LSO bör detta förtydligas i rubriken: Kommunernas ansvar enligt LSO.

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

6.3 Styrning av verksamheterna. Riskanalys görs både inom ramen för handlingsprogram LSO och i risk- och sårbarhetsanalys enligt LEH. Vissa kommuner samordnar dessa arbeten, andra inte. I avsnittet bör framgå att kommunen har ett ansvar för att analysera sina risker även enligt LEH. Det anges i MSB:s föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5) att arbetet i den utsträckning det är möjligt och lämpligt ska samordnas och integreras med riskanalysarbete som sker i enlighet med annan lagstiftning.

6.4.1 Organisationsform och samverkan. I detta avsnitt bör ett tillägg göras rörande aktiveringen av krisledningsnämnden enligt LEH samt att krisledningsnämnden har mandat att ta över andra nämnders verksamhet.

12 Insatser - Räddningstjänster, kommuner, arbetstagarorganisationer och länsstyrelser

Det borde ha motiveras varför enbart vissa arbetstagarorganisationer har inkluderats, och inte t.ex. de arbetstagarorganisationer som oftast organiserar den personal som arbetar med samordning, samverkan och ledning samt hanterar frågor om kommunikation och användning av samhällets samlade resurser som är fokus i denna utredning.

13 Insatser – Statliga myndigheter, SOS Alarm och Sveriges Radio

13.1 MSB. Det skulle kunna ha förtydligats att MSB under sommaren gav Svenska Röda Korset i uppdrag att samordna de *spontanfrivilliga* insatserna. Dock framgår det av kapitel 14.2 och 18.2 att så var fallet.

16 Insatser - Utländska aktörer

Detta avsnitt ger inte en heltäckande bild av de insatser som gjordes av utländska aktörer. Finland, Frankrike och Italien har inte svarat på utredningens frågor om hur bl.a. den svenska insatsledningen fungerade och därmed beskrivs heller inte det bidrag som kom från dessa länder. Även det tyska och det norska helikopterstöden saknas.

17 Bedömning av samordning, samverkan och ledning av insatser/förebyggande åtgärder

17.3 De operativa insatserna enligt LSO. Det hade varit värdefullt om utredningen ytterligare hade problematiserat kring vilka resurser varje enskild kommunal räddningstjänstorganisation behöver för att klara tidig brandbekämpning och för att ha tillräcklig uthållighet, innan tillförsel av förstärkning sker.

MSB instämmer i beskrivningen om MSB:s utbildning. MSB har i slutredovisningen av regeringsuppdraget om förstärkt kapacitet beskrivet hur

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

detta bör se ut och vilka kostnader som det för med sig. Det gäller bl.a. att komplettera Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap med en påbyggnadsutbildning i skogsbrandsbekämpning.

MSB genomför ett grundligt arbete i syfte att öka inslaget av utbildning i handhavande av och om funktionaliteten i Rakelsystemet i MSB:s grund- och vidareutbildningar. Utökningen kommer ske med start hösten 2019.

17.4.3 Nationell nivå. Utredningen anger att "Flera räddningstjänster upplevde att det till en början var svårt att komma i kontakt med MSB:s särskilda organisation". Det går att dygnet runt komma i kontakt med MSB:s TiB-funktion och via denna även dygnet runt komma i kontakt med MSB:s övriga beredskapslagda funktioner och beslutsfattare. Kommentaren visar dock att det finns behov att fortsätta sprida kunskap om detta, vilket även görs i samband med arbetet inför sommaren.

Utredningen anger även: "Initialt saknades tillräcklig räddningstjänstkompetens i MSB:s särskilda organisation. Detta försvårade kommunikationen med berörda räddningstjänster och även möjligheten att förstå räddningstjänsternas situationer och behov. Efter att MSB:s särskilda organisation tillförts räddningstjänstkompetens förbättrades dessa förutsättningar avsevärt." MSB vill lyfta fram att det fanns räddningstjänstkompetens i hanteringen från starten i juni och att detta finns stående i MSB:s vardagsorganisation. Det skulle kunna tydligare framgå i utredningen att MSB har egen och från början tjänstgörande personal med räddningstjänstkompetens, som sedan förstärktes med hjälp av representanter från lokala räddningstjänstorganisationer. Kompletteringen gjordes när funktionen fick en utökad uppgift att prioritera mellan olika räddningsinsatser.

17.5. Sveriges förmåga att ta emot och använda internationellt stöd.

Utredningen anger följande: "Utredningen noterar här att MSB under perioden i juni använde de svenska brandbefäl som under 2015 utbildats i Italien i att hantera luftburna resurser. Nämnade befäl borde även ha använts när de utländska flygplanen återkom till Sverige i juli. Kunskap saknades centralt på MSB om hur flygande resurser effektivt kan användas vid skogsbrands-släckning." MSB delar inte denna syn. Flera av personerna som deltog i Italien var insatt på olika ställen i hanteringen av skogsbränderna, bl.a. i MSB:s särskilda organisation och i förstärkningsresursen för värdlandsstöd. Där fanns även flera av landets skogsbrandsexperter aktiva kontinuerligt som en del av den s.k. räddningstjänststödsfunktionen inom särskild organisation. Det fanns även annan personal med kompetens om användning av flygande resurser vid skogsbrandsläckning.

17.6 Förebyggande åtgärder. MSB har tagit fram förslag på en vägledning angående utformning och omfattning av eldningsförbud. Den har varit på extern remiss och fastslås under maj månad 2019.

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

18 Bedömning av användningen av samhällets samlade resurser

18.2 Hur fungerade samhällets samordning... Länsstyrelsens ansvar inom ramen för det geografiska områdesansvaret för nyttjande av förstärkningsresurser, inklusive från frivilliga försvarsorganisationer, skulle med fördel kunna ha problematiserats av utredningen och skulle behöva förtydligas. Detta är också relevant för utredningen om ansvar, ledning och samordning inom civilt försvar (dir. 2018:79). I det kan ingå en jämförelse med länsstyrelsernas tidigare roll för hantering av frivilliga försvarsorganisationerna, innan nuvarande frivilligförordningens tillkomst 1994.

20 Slutsatser

Nedan kommenteras ett urval av de rekommendationer som utredningen gör. MSB kommer att arbeta vidare med hanteringen av de rekommendationerna som riktar sig till myndigheten och i många fall är arbetet redan påbörjat och stärker myndigheten i sina slutsatser om hur beredskapen bör utvecklas. Först anges den rekommendation som utredningen har gett. Därefter följer MSB:s kommentar.

- MSB ska i samverkan med räddningstjänsterna se till att det finns avtal för att säkra tillgängligheten av flygande släckningsresurser med erforderlig kapacitet vid skogsbränder. MSB har regeringens uppdrag att bl.a. analysera och redovisa behoven av kapacitet avseende brandbekämpning från luften (Ju2018/03972/SSK)

MSB har lämnat förslag till regeringen om hur förmågan att brandsläckning från luften vid skogsbränder kan byggas upp i tre steg.² Till sommaren 2019 skapas en nationell förmåga för brandbekämpning från luften genom avtal med helikopterföretag och MSB har även påbörjat att förbereda upphandling av skopande flygplan.

- MSB har regeringens uppdrag att analysera och redovisa behoven av förstärkt kapacitet avseende material, personalförsörjning och brandbekämpning från luften (Ju2018/03972/SSK). MSB redovisade uppdraget när det gäller materiel i den 14 september 2018. Övriga delar av uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2019. Utredningen vill betona att resursförstärkningar behövs så långt det är möjligt redan till nästa sommar, vilket även MSB föreslår. En del i detta är hur bränsleförsörjningen till fordon och flyg ska organiseras.

MSB utvecklar sina förstärkningsresurser i enlighet med de förslag som myndigheten lämnade till regeringen i september. Antalet skogsbrandsdepåer ökar från 15 till 24. Till sommaren har MSB också ökat förmågan att kunna återställa använda skogsbrandsdepåer snabbare. Förstärkningsresursen för

² MSB, Uppdrag till MSB att redovisa behoven av förstärkt kapacitet avseende materiel, personalförsörjning och flygkapacitet, Slutredovisning av regeringsuppdrag, 2019-02-14.

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

Värdlandsstöd har vidareutvecklats enligt förra sommarens erfarenheter. MSB rekryterar fler personer till förstärkningsresursen och utvecklar arbetssätt. Även förstärkningsresursen för stöd till samverkan och ledning har vidareutvecklats enligt förra sommarens erfarenheter.

- MSB gör en egen utvärdering av myndighetens insatser under sommarens skogsbränder. Utredningen räknar med att detta bl.a. leder till:
 - att MSB får förmågan att ännu snabbare skala upp en särskild organisation till rätt antal medarbetare och med rätt kompetens, bl.a. räddningstjänstkompetens,
 - att MSB också måste ha förmågan att tidigt kunna analysera och bedöma behov av stöd och uppskalning och
 - att MSB ska säkerställa att aktörer som ingår i en räddningsinsats alltid ska kunna komma i kontakt med en av myndighetens beslutsfattare.

Inför sommaren 2019 planerar MSB för en mer robust grundbemanning med tillgång till rätt kompetenser. MSB:s operativa arbetsformer och arbetet i särskild organisation har utvecklats vidare under året i enlighet med erfarenheterna förra sommaren. MSB fortsätter att utbilda personal i operativt arbete. MSB har säkerställt att andra aktörer alltid ska kunna komma i kontakt med en av myndighetens beslutsfattare.

- Förmågan att samverka med frivilliga och spontanfrivilliga bör stärkas. MSB på nationell nivå och länsstyrelserna på regional nivå ska tillsammans med frivilligorganisationerna ge vägledning

MSB har utvecklat arbetet med operativ frivilligsamordning. MSB har tecknat en överenskommelse med Svenska Röda Korset om att i likhet med förra sommaren, under 2019 samordna spontanfrivilliga.

- Det finns skäl för MSB att planera och öva inför stora händelser som skogsbränder i framtiden. Detta för att myndigheten vid liknande situationer framöver ska ha förmåga att snabbt skala upp en upp en särskild organisation som så snart som möjligt har en optimal funktion och rätt kompetens

MSB planerar och övar inför stora händelser. Under kommande år kommer MSB bl.a. öva sin operativa förmåga vid Barents Rescue 2019 och Totalförsvarsövning (TFÖ) 2020.

- MSB behöver utveckla värdlandstödet utifrån sommarens erfarenheter av att ta emot såväl flygande resurser som markbundna resurser i stor omfattning och under så lång tid. Även räddningstjänsternas kunskap om värdlandsstöd behöver utvecklas

Datum
2019-05-07

Diariernr
2019-02013

MSB vidareutvecklar värdlandsstödet efter sommarens erfarenheter. Se tidigare kommentar om utveckling av förstärkningsresurser.

- MSB behöver utveckla förmågan och kunskapen i att hantera stödresurser från ERCC så att dessa används på ett optimalt sätt ur såväl nationellt som internationellt perspektiv.

MSB utvecklar förmågan att hantera stödresurser från ERCC i enlighet med sommarens erfarenheter.

Här följer ett antal rekommendationer som därefter kommenteras samlat ur ett frivilligperspektiv:

- Avgörande för att bekämpa en skogsbrand är att agera kraftfullt redan i början av insatsen. Räddningstjänsterna är medvetna om detta men de ska också våga ta risken att använda tillräckligt stora resurser i förhållande till aktuell riskbild (brandriskprognos) även om det senare kan visa sig vara i onödan. (...)
- Personalen blir naturligt nog hårt ansträngd vid stora insatser. Planeringen när det gäller avlösning, arbetstider, körtider m.m. behöver utvecklas. Räddningstjänsternas arbetstidsavtal måste ses över utifrån behovet vid stora och långvariga räddningsinsatser. Arbetsmarknadens parter arbetar för närvarande med att ta fram ett avtal för stora händelser.
- Förmågan att samverka med frivilliga och spontanfrivilliga bör stärkas. MSB på nationell nivå och länsstyrelserna på regional nivå ska tillsammans med frivilligorganisationerna ge vägledning.
- När det gäller evakueringar av människor är det viktigt de vägledningar som finns ses över och att kunskapen om dessa sprids nationellt av MSB.
- Vägledningar för evakuering av djur bör upprättas. Denna uppgift bör ankomma på länsstyrelserna i samarbete med de som inom länet har djurbesättningar och deras organisationer.
- MSB behöver utveckla värdlandstödet utifrån sommarens erfarenheter av att ta emot såväl flygande resurser som markbundna resurser i stor omfattning och under så lång tid. Även räddningstjänsternas kunskap om värdlandsstöd behöver utvecklas.

Utredningen kunde med fördel ha lyft frivilligperspektivet mer strategiskt genom att belysa det kopplat till rekommendationerna ovan. Slutsatser om evakuering av människor och djur hade t.ex. kunnat lyfta att de specialistkompetenser som finns inom frivilliga försvarsorganisationer särskilt kan omhändertas när vägledningar upprättas och sprids.